

Vergaderjaar 1987–1988

20 708

**Wijziging van ondermeer de Wet op de studiefinanciering in verband met dekking van de meeruitgaven ter zake van de uitvoering van die wet, vereenvoudiging van die wet, verbeteringen van procesrechtelijke aard, alsmede de afschaffing van de tegemoetkoming in de overige studiekosten (Vereenvoudiging WSF I)**

Nr. 3

**MEMORIE VAN TOELICHTING****1. ALGEMEEN****1.1. Aanpassing systematiek voor studiefinanciering***1.1.1. Inleiding*

In de brief van 15 maart 1988 over het financieel-sociaal-economisch beleid 1988–1990 (kamerstukken II, 1987–1988, 20 492, nr. 1) is, mede gebaseerd op de rapportage van de eerste ondergetekende aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de studiefinanciering van 29 februari 1988 (kamerstukken II, 1987–1988, 20 200 hoofdstuk VIII, nr. 81) aangekondigd dat er voorstellen zullen worden gedaan om de structurele problematiek betreffende de studiefinanciering op te lossen. In de brief van de eerste ondergetekende van 9 juni 1988 (kamerstukken II, 1987–1988, 20 568, nr. 3) is een invulling van de oplossingsrichting gegeven. In het onderhavige wetsvoorstel wordt in het verlengde van de eerdere gedachtenwisseling met de Tweede Kamer der Staten-Generaal een aantal maatregelen met betrekking tot hoofdstuk II voorgesteld, te weten:

- verstrekken van een voorziening voor het reizen per openbaar vervoer en afschaffen van de huidige reiskostenregeling;
- verlagen van de basisbeurs van thuis- en uitwonenden;
- handhaven van de uitwonendenbeurs voor studerenden in het hoger onderwijs en bepaalde soorten (voortgezet) speciaal onderwijs;
- afschaffen van de uitwonendenbeurs voor studerenden in het overig onderwijs voor zover hun ouderlijk huis niet meer dan 60 kilometer is verwijderd van de onderwijsinstelling en er binnen die afstand een instelling is waar het verlangde onderwijs aan de gewenste schoolsoort of afdeling in de zin van de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 1986, 552) dan wel de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (Stb. 1987, 614) kan worden gevolgd.

Tevens wordt de afschaffing voorgesteld van de tegemoetkoming in de overige studiekosten voor studerenden die onder de werking van hoofdstuk III van de Wet op de studiefinanciering (Stb. 1988, 336) vallen.

Vooralsnog is ervan afgezien in dit wetsvoorstel wijzigingen die voor hoofdstuk II worden voorgesteld, ook te doen leiden tot veranderingen in hoofdstuk IV. Dit hoofdstuk zal niet in werking kunnen treden dan nadat op diverse punten wijzigingen zijn aangebracht.

De uitgaven voor studiefinanciering zouden bij ongewijzigd beleid de komende jaren meer dan f 400 mln. boven het eerder geraamde niveau liggen, zo blijkt uit de rapportage van 29 februari 1988 en de brief van 9 juni 1988.

Dit noopt tot aanpassingen in het licht van het streven naar beheersing van de overheidsuitgaven. Het onderhavige ontwerp is erop gericht een deel van de noodzakelijke aanpassingen tot stand te brengen.

#### *1.1.2. Voorziening voor het reizen per openbaar vervoer in Nederland*

Volgens de begroting zal in 1988 aan reiskosten aan thuiswonende bursalen die onder de werking van hoofdstuk II vallen, een bedrag van ongeveer f 215 mln. worden uitgegeven. Voor de studerende voor wie de reisafstand tussen huis en instelling 8 km of minder is komen de reiskosten voor eigen rekening. Het betreft bij een afstand van 8 km een (genormeerd) bedrag van f 400 per jaar. Bij realisatie van de verstrekking van een voorziening voor het reizen per openbaar vervoer – bij voorbeeld in de vorm van een studenten-OV-kaart – aan iedere rechthebbende ontvangt elke studerende die een basisbeurs ontvangt, een zeker inkomen in natura, terwijl de huidige reiskostenregeling kan vervallen. De kosten van een studenten-OV-kaart bedragen ongeveer f 370 mln. per jaar.

#### *1.1.3. Ander dan hoger onderwijs*

De spreiding van het onderwijs, niet zijnde hoger onderwijs, in Nederland is zo dicht dat naar het oordeel van de ondergetekenden in het algemeen zou kunnen worden volstaan met een thuiswonendenbeurs, zeker indien daaraan tevens een voorziening voor het reizen per openbaar vervoer is verbonden. Voor sommige schoolsoorten in het (voortgezet) speciaal onderwijs geldt echter dat nagenoeg alle leerlingen in verband met hun handicap gedwongen zijn uitwonend te zijn. Daarom worden de leerlingen van die – door de minister aan te wijzen – onderwijssoorten op dezelfde voet behandeld als de studerenden in het hoger onderwijs.

Daarnaast is denkbaar dat er zich gevallen voordoen waarbij de afstand tot de dichtstbijzijnde gewenste studierichting in het verlangde onderwijs zo extreem is dat er reden is om toch een uitwonendenbeurs te geven. In het wetsvoorstel is de norm van 60 kilometer opgenomen omdat een dergelijke afstand in bijna alle gevallen binnen een nog acceptabele reistijd per openbaar vervoer is te overbruggen zonder dat er sprake is van een onaanvaardbare opoffering in tijd. Omdat het denkbaar is dat de norm van 60 kilometer in individuele gevallen een situatie oplevert waarbij er zich onaanvaardbare reistijden voordoen ( te denken valt aan specifieke infrastructurele problemen en aan gerechtigden met een handicap die het reizen in ernstige mate beïnvloedt) kan een beroep worden gedaan op de hardheidsclausule. Wij menen zo de verantwoordelijkheid van de overheid en die van het individu op een juiste manier te hebben verenigd binnen de budgettaire randvoorwaarden.

De opbrengst van het vervangen van de uitwonendentoelage door de thuiswonendentoelage bedraagt f 120 mln. Het verlenen van de bovenbeschreven uitwonendentoelage kost naar schatting f 30 mln., zodat de netto-opbrengst f 90 mln. bedraagt.

Daar in beginsel iedere studerende die noodzakelijkerwijs moet uitwonen om de onderwijsinstelling van de gewenste soort en levensbe-

schouwing te kunnen volgen, op grond van de voorgestelde regeling in *aanmerking komt voor een uitwonendentoelage, is er voor deze groep geen overgangsmaatregel nodig. Evenmin achten wij overgangsrecht nodig voor degenen die vanuit dit gezichtspunt niet noodzakelijkerwijs uitwonen.*

### **1.2. Voorlopige voorziening/decentrale zittingsplaatsen**

In het onderhavige voorstel van wet worden voorts twee wijzigingen van procesrechtelijke aard in de WSF voorgesteld. Het gaat hier om de invoering van een beslissing bij voorraad en het creëren van de mogelijkheid voor het College van beroep studiefinanciering naast Groningen een of meer andere zittingsplaatsen in te stellen. Beide maatregelen zijn door de eerste ondergetekende al aangekondigd in een brief aan de voorzitter van de Commissie (thans: het College) van beroep studiefinanciering (kamerstukken II, 1987-1988, 20 200 hoofdstuk VIII, nr. 24, blz. 34 sub II en III).

### **1.3. Afschaffing tegemoetkoming overige studiekosten**

Daarnaast regelt het voorstel de afschaffing van de tegemoetkoming in de overige studiekosten. Deze maatregel is reeds in de rijksbegroting 1988 (kamerstukken II, 1987-1988, 20 200 hoofdstuk VIII, nr. 2, blz. 36 en 97) aangekondigd.

## **2. UITVOERING VAN DE MAATREGELEN DOOR DE INFORMATISERINGSBANK**

### **2.1. Algemeen**

De uitvoering van maatregelen wordt door de Informatiseringsbank getoetst op financiële en uitvoeringsaspecten, vanuit de informatica, vanuit de gevolgen in de sfeer van bezwaar en beroep en vanuit de relatie met de klanten (in dit geval de studerenden).

### **2.2. De voorziening voor het reizen per openbaar vervoer in Nederland**

De gevolgen voor de uitvoerende instantie hangen in hoge mate af van de vraag voor welke constructie wordt geopteerd. Indien daaruit werkzaamheden voor de Informatiseringsbank voortvloeien zullen de uitvoerings- en automatiseringskosten van de maatregel apart moeten worden gezien.

### **2.3. Ander dan hoger onderwijs**

Hoewel de thans voorgestelde regeling eenvoudig en eenduidig is qua criterium waardoor slechts een beperkte categorie studerenden eventueel in aanmerking komt voor een uitwonendentoelage, is er voor die laatste categorie sprake van invoeringseffecten voor de Informatiseringsbank. Er is sprake van een vermindering van aantallen potentieel gerechtigden en uit dien hoofde van vermindering van invoeringslasten. Eenzelfde situatie doet zich voor bij het College van beroep studiefinanciering. Verwezen zij ook naar hetgeen is opgemerkt in hoofdstuk 4 (deregulering) onder punt 5.

### **2.4. Voorlopige voorziening**

De wijziging zal in de uitvoering de druk wat van de ketel kunnen halen. Er kan per saldo een administratieve taakverzwaring optreden, dat

hangt echter af van het aantal studerenden dat van de mogelijkheid gebruik zal willen maken en van de mate waarin de voorzitter van het College van beroep studiefinanciering daadwerkelijk tot het treffen van een voorlopige voorziening overgaat en van de vraag of er daarna een bodemgeschil aanhangig wordt gemaakt of niet (zoals veelal bij het kort geding geen bodemprocedure volgt).

## 2.5. Decentrale zittingsplaatsen

Deze maatregel zal bij de afdeling Bezwaar en Beroep van de Informatiseringsbank tot een extra capaciteitsbeslag leiden, waarvan de omvang pas in de praktijk zal blijken.

## 2.6. Studie in het buitenland

Het aantal studerenden in het buitenland met studiefinanciering krachtens de WSF is gering. Automatiseringstechnisch gezien is sprake van een minimale verandering. Tegenover de uitvoeringsconsequenties staat zeer zeker een beheersvoordeel. In de artikelsgewijze toelichting is aangegeven hoe arbeidsintensief de desbetreffende studerenden zijn. De wijziging betekent op dit punt een wezenlijke verlichting voor de uitvoering.

# 3. FINANCIËLE GEVOLGEN

## 3.1. Inkomenseffecten

Overzicht van inkomenseffecten; bedragen in guldens per maand; studerendenaantallen hebben betrekking op 1988.

| maatregel                                  | thuiswonend                                                                           |                    |                       |                    | uitwonend         |                    |
|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|-----------------------|--------------------|-------------------|--------------------|
|                                            | zonder reiskostentoeslag                                                              |                    | met reiskostentoeslag |                    |                   |                    |
|                                            | w.o./h.b.o.                                                                           | m.b.o./overig v.o. | w.o./h.b.o.           | m.b.o./overig v.o. | w.o./h.b.o.       | m.b.o./overig v.o. |
|                                            | aantal<br>20 000                                                                      | aantal<br>116 000  | aantal<br>73 000      | aantal<br>115 000  | aantal<br>198 000 | aantal<br>34 000   |
| - verlaging basisbeurs                     | f 41,65                                                                               | f 41,65            | f 41,65               | f 41,65            | f 62,50           | f 62,50            |
| - afschaffing reiskostenvergoeding         | f 0,00                                                                                | f 0,00             | f 111,14              | f 82,56            | f 0,00            | f 0,00             |
| - afschaffing uitwonendenbudget niet-h.o.  | f 0,00                                                                                | f 0,00             | f 0,00                | f 0,00             | f 0,00            | f 318,07           |
| - verstrekking voorziening voor het reizen | inkomenseffecten voor iedere studerende verschillend, afhankelijk van het reisgedrag. |                    |                       |                    |                   |                    |

Uit het voorgaande overzicht blijkt dat er positieve en negatieve effecten zijn. Het positieve effect is dat de studerende ook voor andere dan studiedoeleinden gebruik kan maken van de studenten-OV-kaart. De verlaging van de basisbeurs over de gehele linie heeft een negatief inkomenseffect. De afschaffing van de reiskostentoeslag heeft een verschillend inkomenseffect bij de studerenden die daarvoor in aanmerking komen, afhankelijk van het gebruik van de studenten-OV-kaart door het individu. Het in beginsel niet meer verlenen van een uitwonendenbudget aan studerenden buiten het hoger onderwijs heeft voor deze groep een negatief inkomenseffect.

## 3.2. Gevolgen voor de rijksbegroting

Gegeven hetgeen hierboven is opgemerkt onder «voorziening voor het reizen per openbaar vervoer» lijkt het redelijk en geenszins belemmerend

voor de toegankelijkheid indien de volgende reeks maatregelen in onderlinge samenhang wordt genomen:

|                                                                                                                    | effect per<br>rechthebbende<br>per maand | meerkosten t.o.v.<br>begroting 1988;<br>budgettair effect<br>per jaar |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| – Verschaffing aan iedere rechthebbende van een voorziening voor het reizen per openbaar vervoer i.p.v. reiskosten | divers                                   | + f 155 mln <sup>1</sup>                                              |
| – Buiten het h.o. in beginsel uitsluitend thuiswonendenbeurs                                                       | –                                        | – f 90 mln                                                            |
| – Verlaging van basisbeurs en normbedrag levensonderhoud                                                           |                                          |                                                                       |
| – thuiswonenden <sup>2</sup>                                                                                       | – f 41,65                                | – f 177 mln                                                           |
| – uitwonenden                                                                                                      | – f 62,50                                | – f 154 mln                                                           |
| Totaal                                                                                                             |                                          | – f 266 mln                                                           |

<sup>1</sup> Dit bedrag van f 155 mln is als volgt berekend:

|                                                                                    |           |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| · kosten voorziening voor de reiskosten                                            | f 370 mln |
| · besparing op de uitgaven aan reiskosten in het kader van hoofdstuk II van de WSF | f 215 mln |
|                                                                                    | f 155 mln |

<sup>2</sup> 58% van 558 500 w.o. + h.b.o.-studerenden + 30 000 studerenden uit het overige onderwijs

De meeruitgaven van het invoeren van een voorlopige voorziening en van decentrale zittingsplaatsen zijn beperkt van omvang en worden binnen het budget van het College van beroep studiefinanciering opgevangen. De meeruitgaven zullen bestaan uit een beperkte toename van de reiskosten. Voor de zittingen zal naar verwachting gebruik kunnen worden gemaakt van lokaties van het ministerie van Justitie. Kosten van personele aard zijn ten slotte niet te verwachten aangezien door de invoering van de voorlopige voorziening het aantal hoofd zaken zal afnemen.

De maatregel met betrekking tot studies in het buitenland is van toepassing op enkele tientallen studerenden. Doordat in de nieuwe situatie voor deze beperkte groep de kinderbijslagregeling van kracht is, is het netto-effect circa f 2400 per studerende op jaarbasis.

Met de afschaffing van de tegemoetkoming in de overige studiekosten zijn de volgende bedragen gemoeid (zie toelichting op de rijksbegroting 1988):

|           |            |            |            |            |
|-----------|------------|------------|------------|------------|
| 1988      | 1989       | 1990       | 1991       | 1992       |
| 27,0 mln. | 140,1 mln. | 197,9 mln. | 187,7 mln. | 178,5 mln. |

Zolang hoofdstuk III van de WSF nog niet is ingevoerd, hebben de bezuinigingsbedragen betrekking op de nog geldende TS-regeling.

### 3.3. Fiscale aspecten

Voor de inkomstenbelasting geldt thans een vrijstelling van 75% van de in artikel 16 van de WSF bedoelde uitkeringen (basisbeurzen). De hoogte van deze vrijstelling berust op de verhouding van het totaal van een aantal defiscaliseringscomponenten en het totaal van de basisbeurzen. Zowel in de omvang van de teller als in de omvang van de noemer van bedoelde verhouding treden wijzigingen op als gevolg van het vervallen van de reiskostenvergoedingen en de verlaging van de basisbeurzen. Dit zou in beginsel moeten leiden tot een hoger defiscaliseringspercentage. Daartegenover staat dat de waarde van de voorziening voor het reizen per openbaar vervoer voor zover deze de reiskosten in verband met de studie overtreft, moet worden belast. Indien beide effecten te zamen worden genomen, behoeft het defiscaliseringspercentage niet te worden gewijzigd en behoeft de voorziening voor het reizen per openbaar vervoer in Nederland niet afzonderlijk in de belastingheffing te worden betrokken.

#### **4. DEREGULERING**

1. Voor de strekking van het wetsvoorstel zij verwezen naar het bovenstaande deel van deze memorie van toelichting.

2. Het ontwerp vertoont geen samenhang of overlappings met andere bestaande of in voorbereiding zijnde regelingen, zij het dat op andere hoofdpunten dan die vervat in dit ontwerp, wijzigingen van de WSF in voorbereiding zijn.

3 en 4. Er worden voor de uitvoering en financiering geen nieuwe organen en bestuursinstrumenten in het leven geroepen.

5. Het vervallen van artikel 9, derde lid, verlicht de lasten bij de Informatiseringsbank en bij het College van beroep studiefinanciering. Voor de districtskantoren van de Sociale Verzekeringsbank (voorheen Raden van Arbeid) ontstaat er een naar verhouding geringere extra beleidslast omdat niet meer een beslissing nodig is op de vraag welke regeling van toepassing is. Er hoeft immers in de meeste gevallen geen keus meer te worden gemaakt tussen studerenden in het buitenland die hetzij onder hoofdstuk II van de WSF, hetzij onder de kinderbijslagbepalingen vallen.

De wijziging van artikel 12 (het bestempelen van een grote groep studerenden buiten het h.b.o. en w.o. als thuiswonend onder gelijktijdige toekenning van een voorziening voor het reizen per openbaar vervoer in Nederland) alsmede die van artikel 61, vermindert de noodzaak tot controle op de juistheid van de verklaring dat men uitwoont. De introductie van een dergelijke voorziening heeft tot gevolg dat het voor het overgrote deel van de studerenden niet meer nodig is een kilometerafstand vast te stellen. Dit leidt bij de Informatiseringsbank en tevens bij het College van beroep studiefinanciering tot verlichting van de werkdruk.

Door de wijziging van artikel 108 kan de zittingsplaats van het College van beroep studiefinanciering dichterbij de woonplaats van de studerende komen te liggen, waardoor deze minder reistijd en -kosten kwijt is. Daar staat een geringe verzwaring van de uitvoeringslasten voor de Informatiseringsbank en het College van beroep studiefinanciering tegenover.

Mogelijk zal met de invoering van een voorlopige voorziening (artikel 119a) een wat grotere beleidslast gemoeid zijn bij de Informatiseringsbank en het College van beroep studiefinanciering. De last bij eerstgenoemde betreft met name ook de latere verrekening of terugbetaling van het bij wijze van voorlopige voorziening uitbetaalde bedrag.

#### **5. ARTIKELEN**

##### **Artikel I, onderdelen A, derde lid, B, derde lid, P, R en T en artikel II**

In de onderdelen A, derde lid, B, derde lid, P, R en T van artikel I en in artikel II worden enkele omissies en misslagen hersteld.

##### **Artikel I, onderdeel B, eerste en tweede lid**

Zoals al in de rapportage van 29 februari 1988 aan de Tweede Kamer (blz. 40 en 41) naar voren is gebracht, was er aanleiding om voor te stellen artikel 9, derde lid, te laten vervallen.

Het huidige artikel 9, derde lid, verplicht de minister instellingen aan te wijzen die opleiden tot getuigschriften waarvoor in EG-verband regelingen zijn vastgesteld inzake de onderlinge erkenning of vergelijkbaarheid.

Of studerenden aan deze opleidingen (medicijnen, tandheelkunde, diergeneeskunde, farmacie, architectuur, verpleegkunde en verloskunde) vervolgens ook in aanmerking komen, hangt af van de vraag of de oplei-

dingen de toets van de rest van artikel 9, derde lid, doorstaan. Zo voldoet bij voorbeeld de medische opleiding in België (een opleiding die in het verleden overigens ook weloverwogen uit het stelsel is gehaald), strikt genomen niet aan het artikel. Daarbij komt dat een aantal opleidingen, bij voorbeeld die tot verpleegkundige en verloskundige, volstrekt niet op voorhand zijn aan te wijzen, zodat voor iedere nieuwe aanvraag (en eigenlijk jaarlijks) de desbetreffende instelling moet worden aangeschreven met vragen omtrent duur en inrichting van de studie. Pas als antwoord is gekregen kan worden getoetst; dan moet aanwijzing volgen, waarna kan worden toegekend.

Voorts zijn enkele EG-richtlijnen, bij voorbeeld die betreffende de opleiding tot architect, zodanig dat specialistische kennis nodig is voor de beoordeling van de vraag of de opleiding zelfs wel onder de richtlijn valt. Ten slotte roept deze mogelijkheid vragen en discussie op als het gaat om opleidingen waarvoor geen richtlijn bestaat, maar die buiten twijfel kwalitatief op hoog peil staan of bij voorbeeld in Nederland niet bestaan of om opleidingen waarvoor nu in het buitenland wel studiefinanciering mogelijk is, maar in eigen land vaak niet. Het gaat hier om een relatief kleine groep studerenden ten aanzien waarvan de uitvoering van de WSF onevenredig veel ruis veroorzaakt. Daarom wordt voorgesteld het derde lid van artikel 9 van de WSF te laten vervallen.

Uiteraard blijft het mogelijk om in het kader van een in Nederland begonnen studie een jaar in het buitenland te studeren, terwijl de inschrijving aan de Nederlandse instelling voortduurt. Deze vorm van in het buitenland studeren is immers door de jurisprudentie, gebaseerd op artikel 9, eerste lid, erkend en bovendien voor een aantal landen in een Europese overeenkomst vastgelegd (Overeenkomst Raad van Europa, 12 december 1969, Trb. 1970, 48 en Trb. 1971, 173).

#### **Artikel I, onderdelen C tot en met H en onderdeel K, tweede en derde lid**

Voor een toelichting op de onderdelen C tot en met H en onderdeel K, tweede lid, zij verwezen naar het algemeen deel, paragraaf 1.1. Opgemerkt zij nog dat de voorziening voor het reizen per openbaar vervoer in Nederland verstrekt zou kunnen worden in de vorm van een maandkaart, maar ook in de vorm van een voor meer maanden geldende kaart. Om administratief-technische redenen zou de keuze op het laatste kunnen vallen.

#### **Artikel I, onderdelen I en N**

Deze wijzigingen hebben tot gevolg dat bij aanpassing van studiefinancieringsbedragen niet langer wordt verondersteld dat een beschikking aan de aanvrager van studiefinanciering wordt gezonden. Indien bij iedere wijziging een beschikking aan de aanvrager zou moeten worden gezonden, zou het uitvoeringsapparaat te veel worden belast. De aanvrager draagt kennis van de omvang van de wijziging doordat hij het voor hem geldende bedrag kan vergelijken met het bedrag op de laatste toekenningsbeschikking. De veranderingen van de budgetbedragen worden namelijk officieel bekend gemaakt. Het door de aanvrager te constateren effect van de wijziging is namelijk gelijk aan het genoemde verschil. Artikel 56, eerste lid onderdeel c, maakt het mogelijk bezwaar te maken tegen een verkeerd berekende aanpassing.

#### **Artikel I, onderdelen J, O en S**

De invoering van een voorlopige voorziening is het gevolg van het advies van de voorzitter van de Commissie (thans: het College) van beroep studiefinanciering en het daarop door eerste ondergetekende

gegeven antwoord (kamerstukken II, 1987-1988, 20 200, hoofdstuk VIII, nr. 24, blz. 34 sub II, en blz. 28-29, sub II).

Artikel 119a beoogt te voorzien in de behoefte in spoedeisende gevallen een versnelde rechterlijke procedure te kunnen volgen. Degene die bij het College van beroep studiefinanciering een bezwaarschrift heeft ingediend dan wel een beroep heeft ingesteld, kan aan de voorzitter van dat College een beslissing bij voorraad vragen. Deze mogelijkheid wordt voorgesteld om het nadeel voor de studerende dat ontstaat bij een lange behandeling van een ingediend bezwaarschrift of beroep, te ondervangen. Indien de beschikking waartegen het bezwaarschrift is ingediend dan wel het beroep is ingesteld, voor de verzoeker een onevenredig nadeel mee zou brengen in verhouding tot het door die beschikking te dienen belang, kan de voorzitter bij de beslissing bij voorraad de bestreden beschikking schorsen dan wel een voorlopige voorziening verlenen. De voorgestelde regeling is ten behoeve van de rechtzoekende zo eenvoudig mogelijk geformuleerd. Voor de redactie van het tweede lid van artikel 119a heeft artikel 107 van de Wet op de Raad van State (Stb. 1986, 670) model gestaan.

Het belangrijkste verschil tussen de formulering van artikel 107, eerste lid, van de Wet op de Raad van State en artikel 119a, tweede lid, van de WSF ligt in het feit dat de term «beschikking» is gebruikt, en niet de term «besluit», die in de Wet op de Raad van State wordt gehanteerd. Dit hangt samen met het op een groot aantal andere plaatsen in de WSF voorkomen van het begrip «beschikking».

Het nieuw voorgestelde artikel 119a heeft tot gevolg dat het nodig is in artikel 58 te bepalen dat het bedrag dat als gevolg van de bovengenoemde versnelde rechterlijke procedure teveel is uitbetaald, door de betrokkene moet worden terugbetaald dan wel met hem zal worden verrekend.

#### **Artikel I, onderdelen K, eerste lid, L en M**

In de begroting voor 1988 (kamerstukken II, 1987-1988, 20 200 hoofdstuk VIII, nr. 2, blz. 96) is de afschaffing van de tegemoetkoming in de overige studiekosten voor studerenden die onder de werking van hoofdstuk III vallen aangekondigd. Deze component van het budget is dezelfde als de tegemoetkoming in de overige studiekosten, die in de huidige Regeling tegemoetkoming in de studiekosten (TS) voor studerenden van 16 of 17 jaar kan worden verleend.

De oorsprong van die tegemoetkoming in de overige studiekosten is de verlegging van de aanvang van de dubbeltelling van de kinderbijslag van 16 naar 18 jaar. Dat wil zeggen dat ouders voor thuiswonende studerenden van 16-17 jaar geen recht meer hadden op de zogenaamde dubbele kinderbijslag en voor de uitwonende studerenden van dezelfde leeftijdsgroep niet meer op de zogenaamde drievoudige kinderbijslag. Toen is besloten via de TS voor deze leeftijdsgroep een gedeeltelijke compensatie van het verlies aan kinderbijslag te geven.

Het besluit om de verlegging van de leeftijd van de dubbeltelling kinderbijslag gedeeltelijk te compenseren, is genomen voordat de leeftijdsdifferentiatie in de kinderbijslag werd ingevoerd. Die leeftijdsdifferentiatie is per 1 januari 1988 voltooid en houdt in een variërend percentage basiskinderbijslag per leeftijdsgroep. Dit betekent dat voor de leeftijdsgroep van 12 tot 18 jaar 130% van de zogenaamde basiskinderbijslag wordt verstrekt. Daarmee is in de sociale zekerheid een betere afstemming van de hoogte van de kinderbijslag op die van de kosten van levensonderhoud voltooid, ook waar het de 16- en 17-jarige kinderen betreft.

Aangezien de TS, zoals de naam van de regeling al aangeeft, in beginsel slechts is bedoeld om de studiekosten te bestrijden, is het thans de bedoeling de tegemoetkoming in de overige studiekosten af te schaffen.

## **Artikel I, onderdeel Q**

De reisafstand vormt voor veel klagers een onoverkomelijk beletsel voor het ter terechtzitting verschijnen van het College van beroep studie-financiering. Teneinde aan dit reële bezwaar van het College, dat ook in het advies van de Adviescommissie uitvoering WSF (kamerstukken II, 1987–1988, 20 200 hoofdstuk VIII, nr. 24, blz. 34, sub III en blz. 29, sub III, alsmede nr. 33 en de Stcrt. van 25 november 1987, nr. 228, blz. 2 en 3) wordt genoemd, tegemoet te komen, wordt in het onderhavige voorstel van wet voorgesteld de mogelijkheid te scheppen bij algemene maatregel van bestuur een of meer andere zittingsplaatsen aan te wijzen. De tijd is nog niet rijp om nu al Nederland in te delen in vaste ressorten. Overwogen wordt in eerste instantie, gezien de gebleken behoefte, een of twee nevenzittingsplaatsen aan te wijzen. Voor de verdere ontwikkelingen moet de evaluatie van de eerste uitbreiding van het aantal zittingsplaatsen worden afgewacht.

## **ARTIKEL III**

Artikel 54 van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (Stb. 1987, 614) bepaalt dat ten behoeve van het schoolbezoek van gemeentewege desgevraagd een vergoeding voor de vervoerkosten wordt verstrekt. De aanspraak op de vergoeding wordt evenwel verminderd met de toelage voor de reiskosten, verstrekt krachtens de WSF. Voorts kan de gemeente het vervoer zelf (doen) verzorgen. In dat geval moet de toelage voor de reiskosten, verstrekt krachtens de WSF aan de gemeente worden overgedragen. Nu in artikel I wordt voorgesteld de vergoeding voor de reiskosten voor degenen die vallen onder de werking van hoofdstuk II van de WSF te vervangen door een voorziening voor het reizen per openbaar vervoer in Nederland, is het gewenst artikel 54 van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs aan te passen. Deze voorziening voor het reizen is immers niet voor geld inwisselbaar en vertegenwoordigt voor een leerling in het (voortgezet) speciaal onderwijs geen waarde indien hij vanwege zijn handicap niet van openbaar vervoer gebruik kan maken.

## **ARTIKEL IV**

Beoogd wordt het merendeel van de onderhavige wijzigingen van hoofdstuk II van de WSF op 1 juli 1989 in werking te doen treden. Het is echter mogelijk dat om uitvoeringstechnische redenen de inwerking-treding enige tijd moet worden uitgesteld. Daarom is ervoor gekozen dit hoofdstuk op een bij koninklijk besluit te bepalen datum in werking te laten treden.

De wijzigingen die betrekking hebben op het herstellen van technische onvolkomenheden in de wet van 7 juli 1988 (harmonisatie collegegelden h.o.; invoering één inschrijvingsduur 1e fase h.o.) werken terug tot het tijdstip dat die wet in werking is getreden.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,  
W. J. Deetman

De Minister van Landbouw en Visserij,  
G. J. M. Braks